РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2023/1160 НА КОМИСИЯТА

от 31 май 2023 година

относно искането за регистрация в съответствие с Регламент (ЕС) 2019/788 на Европейския парламент и на Съвета на европейската гражданска инициатива под надслов „Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries“ („Ефективно прилагане на концепцията за съдебен прецедент в държавите от ЕС“)

(нотифицирано под номер C(2023) 3632)

(само текстът на английски език е автентичен)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2019/788 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. относно европейската гражданска инициатива ([1]), и по-специално член 6, параграфи 2 и 3 от него,

като има предвид, че:

(1) На 4 май 2023 г. до Комисията беше подадено искане за регистрация на европейска гражданска инициатива под надслов „Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries“ („Ефективно прилагане на концепцията за съдебен прецедент в държавите о ЕС“).

(2) Това искане следва искането за регистрация на европейска гражданска инициатива под надслов „Effective implementation of the concept of judicial precedent in all EU countries“ („Ефективно прилагане на концепцията за съдебен прецедент във всички държави от ЕС“), което беше подадено до Комисията на 14 февруари 2023 г.

(3) С писмо от 8 март 2023 г. (C (2023) 1602 final), в съответствие с член 6, параграф 4 от Регламент (ЕС) 2019/788, Комисията уведоми групата на организаторите, че по отношение на искането за регистрация, подадено на 14 февруари 2023 г., са изпълнени изискванията за регистрация, посочени в член 6, параграф 3, първа алинея, букви а), г) и д) от посочения регламент, и че член 6, параграф 3, първа алинея, буква б) от него не е приложим. Комисията обаче обясни също така, че инициативата не отговаря на изискването, посочено в член 6, параграф 3, първа алинея, буква в) от Регламент (ЕС) 2019/788, тъй като член 81 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), на който организаторите са основали инициативата си, не може да предоставя правно основание за правния акт, предложен с инициативата, тъй като тази разпоредба се отнася само за въпроси от трансгранично естество. Член 82 от ДФЕС също така не може да представлява правно основание на правния акт, предложен с инициативата, тъй като целта на инициативата очевидно попада извън обхвата на четирите области, определени в член 82, параграф 1, букви а) — г) от ДФЕС. Освен това инициативата не попада в нито една от трите области, посочени в член 82, параграф 2, букви а) — в) от ДФЕС, нито се отнася до друг „специфичен аспект на наказателното производство“, както е посочено в член 82, параграф 2, буква г) от ДФЕС. Комисията също така уведоми организаторите, че член 65 от ДФЕС, посочен в инициативата, не е релевантен в този контекст и че членове 20 и 45 от Хартата на основните права на Европейския съюз не предоставят на Комисията правомощие да предложи правен акт. Съгласно член 6, параграф 4, първа алинея от Регламент (ЕС) 2019/788 Комисията уведоми организаторите, че те могат да изменят инициативата, за да вземат предвид оценката на Комисията, да запазят първоначалната инициатива или да я оттеглят в съответствие с член 6, параграф 4, втора алинея от Регламент (ЕС) 2019/788.

(4) На 4 май 2023 г. групата на организаторите представи отново инициативата.

([1]) ОВ L 130, 17.5.2019 г., стр. 55.

(5) Целите на инициативата, изразени от организаторите, са да се въведе „механизъм на национално равнище, който да гарантира взаимното признаване на окончателни съдебни решения, постановени от съдилища“ в други държави членки, както и „възможността за позоваване на национални съдебни прецеденти, постановени от съдилищата на съответната държава“. Предложеният механизъм ще се прилага, при условие че: „а) Съдът на Европейския съюз вече се е произнасял относно тълкуването на приложимите разпоредби на правото на Съюза“ и че „б) въпросното дело се отнася до сходни или идентични правни въпроси“. Организаторите считат, че този „механизъм следва действително да бъде на разположение на страните по делото, като им позволява да поискат признаване на друго решение, имащо отношение към техния случай, на всеки етап от производството. Освен това следва да се осигури известна степен на гъвкавост с оглед на клаузата *rebus sic stantibus*, която дава възможност за промяна на съдебната практика при промяна на някои основни обстоятелства“. Освен това организаторите смятат, че държавите членки следва да бъдат „задължени да налагат ефективни, възпиращи и пропорционални санкции в случаите, когато механизмът не се спазва“.

(6) В приложение към инициативата са изложени допълнителни подробности относно предмета, целите и контекста на инициативата. В него се посочва, че „Съдът на ЕС и институциите на ЕС многократно са констатирали, че в някои държави от ЕС съдилищата имат склонност да прилагат правото на ЕС, без да гарантират единен и последователен подход“ и че това „подкопава равенството на държавите членки по отношение на Договорите“ и „води до възможна дискриминация между страните по делата в държавите членки и до значителна несигурност относно начина, по който се гарантира спазването на правото на ЕС на национално равнище“. Като се цитира член 4, параграф 2 от Договора за Европейския съюз, в приложението се пояснява, че инициативата „има за цел да консолидира единна съдебна практика сред държавите членки, като същевременно зачита разликите в съдебната култура и традициите“. В него също така се посочва, че предложението е „пропорционално и необходимо, за да се гарантира защитата на принципите на правовата държава и да се запази еднаквото прилагане на правото на Съюза, тъй като с въвеждането на механизъм, който води до признаване на по-ранни съдебни решения, се запазват съдебните традиции и процесуалната автономия на всяка държава членка“. Освен това физическите лица следва да могат да се позовават на „механизъм за преразглеждане на решения, които са несъвместими със съдебни прецеденти, отнасящи се до сходни или идентични ситуации“. В този контекст в приложението се споменава, че от държавите членки следва да се изисква да следят за правилното прилагане на механизма от страна на националните съдилища, „което означава, че държавите членки биха могли да бъдат подведени под отговорност за нарушения на задължения, произтичащи от правото на ЕС, в съответствие с установената съдебна практика на Съда на ЕС“.

(7) Комисията разбира, че изменената инициатива има за цел да въведе механизъм, който гарантира взаимното признаване на окончателните съдебни решения, постановени от съдилищата в други държави членки, и позоваването на национални съдебни прецеденти, постановени от съдилищата на съответната държава. Този механизъм ще се прилага, при условие че са изпълнени три кумулативни критерия: i) в окончателното съдебно решение се прилагат разпоредби от правото на Съюза; ii) Съдът на ЕС вече се е произнасял относно тълкуването на същите приложими разпоредби на правото на Съюза и iii) съответното дело се основава на сходни или идентични правни положения.

(8) В член 81, параграф 1 от ДФЕС се предвижда, че Съюзът трябва да развива съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси с трансгранично значение, което се основава на принципа на взаимно признаване на съдебните и извънсъдебните решения. Това сътрудничество може да включва мерки за сближаване на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите членки. Освен това в член 81, параграф 2, буква а) от ДФЕС се предвижда, че Европейският парламент и Съветът трябва да приемат, в съответствие с обикновената законодателна процедура, по-специално когато това е необходимо за правилното функциониране на вътрешния пазар, мерки, които целят да осигурят взаимното признаване между държавите членки на съдебните и извънсъдебните решения и тяхното изпълнение.

(9) По същия начин в член 82, параграф 1 от ДФЕС, който се отнася до съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси, се предвижда, че това сътрудничество трябва да се основава на принципа на взаимното признаване на присъдите и съдебните решения и да включва сближаването на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите членки в областите, посочени в член 82, параграф 2 и член 83 от ДФЕС. Съгласно член 82, параграф 1, втора алинея, буква а) от ДФЕС Европейският парламент и Съветът трябва да приемат мерки за установяване на правила и процедури, които осигуряват признаването в целия Съюз на всички видове присъди и съдебни решения.

(10) Като се има предвид, че инициативата има за цел да въведе концепцията за взаимно признаване в случаите, които изискват прилагането на разпоредби от правото на Съюза при определени условия, Комисията счита, че целта на инициативата попада в обхвата на членове 81 и 82 от ДФЕС.

(11) С оглед на това нито една от частите на инициативата не попада явно извън обхвата на правомощията на Комисията да представи предложение за правен акт на Съюза за целите на прилагането на Договорите.

(12) Това заключение не засяга оценката на това дали конкретните фактически и материалноправни условия, необходими, за да може Комисията да предприеме действия, включително съответствието с принципите на пропорционалност, субсидиарност и съвместимост с основните права, ще бъдат изпълнени в този случай.

(13) Групата на организаторите е представила подходящи доказателства, че изпълнява изискванията по член 5, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕС) 2019/788, и е определила лицата за контакт в съответствие с член 5, параграф 3, първа алинея от посочения регламент.

(14) Инициативата не представлява явна злоупотреба с право, не е явно несериозна или злонамерена, нито е в явно противоречие с ценностите на Съюза, установени в член 2 от Договора за Европейския съюз, и правата, залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз.

(15) Поради това инициативата, озаглавена „Ефективно прилагане на концепцията за съдебен прецедент в държавите от ЕС“, следва да бъде регистрирана.

(16) Заключението, че условията за регистрация съгласно член 6, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2019/788 са изпълнени, не означава, че Комисията по някакъв начин потвърждава фактическата правилност на съдържанието на инициативата, което е отговорност единствено на групата на организаторите на инициативата. Съдържанието на инициативата изразява единствено възгледите на групата на организаторите и по никакъв начин не може да се смята, че изразява възгледите на Комисията,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Европейската гражданска инициатива под надслов „Effective implementation of the concept of judicial precedent in EU countries“ „Ефективно прилагане на концепцията за съдебен прецедент в държавите от ЕС“ се регистрира.

Член 2

Адресат на настоящото решение е групата на организаторите на гражданската инициатива под надслов „Ефективно прилагане на концепцията за съдебен прецедент в държавите от ЕС“, представлявана от г-н Marius PITIGOI и г-жа Mihaela-Roxana GODINAC в качеството им на лица за контакт.

Съставено в Брюксел на 31 май 2023 година.

За Комисията
Věra JOUROVÁ
Заместник-председател